

Չեմայիննը

հետինակ՝ Էռնեստ Հեմինգուեյ

թարգմանիչ՝ Նինա Ա. Զաղինյան

Նիքը ոտքի ելաւ: Լաւ է, անվնաս էր մնացել: Նա հայեացք ձգեց ոելսերին, ոլորանին չքացող վերջին վագոնի վառ լոյսերին: Ոելսերի երկու կողմերում էլ ջուր էր ու թաց, աւելի հեռուում ճահիճ կար:

Նա շօշափեց ծունկը: Տաբատը պատուած էր, մաշկը՝ պլոկուած: Ձեռքերին քերծուածքներ կային, եղունգների տակ՝ աւազ ու մոխիք: Նա մօտեցաւ ամբարի ծայրին, թեքաւուն լանջով իջաւ ջրի մօտ ու սկսեց լուանալ ձեռքերը: Սառը ջրով խնամքով լուաց՝ եղունգների տակից հանելով կեղտը: Այնուհետեւ պայզեց ու լուաց ծունկը:

ԱՇ քեզ արգելակիչ սրիկա՛յ: Կը զայ մի օր, որ ինքը հախիցդ կը զա՛յ: Մտքիցը քեզ չի հանի: Համա՛ թէ ընկերացար, բա՛ն չունի ասելու:

«Հլա մի էստե՛ն արի, ա՛յ տղայ,— ասաց:— Տե՛ս թէ քեզ ինչ եմ ցոյց տալիս»:

Ինքը ծուլակն ընկաւ: ԱՇ քեզ յիմար: Դէ չէ՛, իրեն եր ձեռով էլ չէ՛ն խաղացնի:

«Էստե՛ն արի, ա՛յ տղայ, տե՛ս թէ քեզ ինչ եմ ցոյց տալիս»: Յետոյ է՛ շրը մի, ու նա ծնկներով ընկաւ հենց ոելսերի վրայ:

Նիքը շփեց աչքը: Մի մեծ ելունդ էր առաջացել աչքի տակ: Կապտուկը որ՝ հաստատ է: Աչքն արդեն ցաւում էր: ԱՇ, զրողի՝ տարած արգելակիչ:

Նա շօշափեց աչքի տակի ելունդը: Դէ լաւ է, գոնէ միայն կապտուկ եղաւ: Էժան պրծաւ: Լաւ կը լինէր՝ տեսներ ոնց է նախշուել: Զրի մէջ որ չի երեւայ: Արդեն մութ էր, ինքն էլ՝ տնից հեռու: Նա տաքատին քսելով մաքրեց ձեռքերն ու ոտքի ելաւ, յետոյ մազլցելով ամբարտակը՝ դուրս եկաւ ոելսերի վրայ:

Տղան գնում էր ոելսուղով: Այն պատուած էր խիտ կոպճաւագով, եւ քայլերը դիւրին էր. քայլելիս ոտքի տակ զգում էր, որ աւազն ու խիճը լաւ պնդուած էն: Հարթ ճամփան՝ ասես մայրուղի, ձգումանցնում էր ճահճի միջով: Նիքը գնում էր ու գնում: Նա գոնէ պիտի մի տեղ հասներ, չէ՞:

Նիքը ցատկեց ապրանքատար մի վագոն, երբ զնացքը դանդաղեցրեց ընթացքը, Ուտլթըն կիսակայարանից ոչ հեռու: Կալկասկան անցան, երբ արդեն մութն ընկել էր: Այժմ երեւի արդեն մինչեւ Մանսելոն քիչ է մնացել: Ընդամենը՝ մի երեքշորս մղոն ձահճով գնալու ձամփայ: Նիքը քայլում էր խճապատ ձամփով՝ փորձելով ոտքը դնել կոպճաւազին, ձահիճը չքանում էր վեր սողացող մեզի թանձրուկի մեջ:

Աչքը նույն էր, հետն էլ քաղցած էր: Նա շարունակ քայլում էր՝ ետեւում թռղնելով մղոն մղոնի ետեւից: Ուելսուղու երկու կողմում էլ անընդմէջ ձահիճն էր ձգւում:

Ահա կամուրջը երեւաց: Նիքն անցաւ այն, քայլերը թնդումծեփում էին երկաթին: Ցածում՝ ոելսերի արանքից, սեւին էր տալիս ջուրը: Նիքը քացով խփեց մի մեծ մեխի, որը շրմփաց ջրի մեջ: Կամրջից վեր բլուրների շղթան էր ձգւում: Ուելսուղիների երկու կողմում դրանք վեր էին խոյանում մի սեւ վիթխարի զանգուածով: Ճամփից վեր Նիքը կրակ տեսաւ:

Նա զգոյշ քայլերով մօտեցաւ կրակին: Այն ճամփից փոքրինչ հեռու էր՝ երկարգծի պատուարի տակ: Տղան տեսնում էր միայն կրակի ցոլքերը: Ուելսուղին ձգւում էր բլուրների միջով, իսկ այն տեղում, ուր խարոյկն էր վառում, բացատն ասես ետ էր քաշում ու կորչում անտառի մեջ: Նիքը զգոյշ իջաւ ամբարտակից ու մտաւ անտառ, որ ծառերի միջով մօտենայ կրակին: Հաճարի անտառ էր դա, եւ նա ոտքերի տակ զգում էր հաճարի ու կաղնու կձեպների հպումը: Անտառի բացատից կրակն աւելի պայծառ էր թուու: Կրակի մօտ մի մարդ էր նստած: Նիքը կանգ առաւ ծառի ետեւում ու սկսեց նայել: Մարդը կարծես թէ մենակ էր: Նստած էր նա գլուխը ափերի մեջ առած, հայեացքը հառած կրակին: Նիքն առաջացաւ դէպի լոյսը:

Մարդը նստած նայում էր կրակին: Երբ Նիքն այլեւս բոլորովին մօտ էր նրան, վերջինս նոյնիսկ շշարժուեց:

— Հելլո՛, — ասաց Նիքը:

Մարդը վեր նայեց:

— Էս ո՞րտեղից ես եղ կապտուկն աշխատել, — հարցրեց նա:

— Արգելակող մեքենավարի շնորհքն է, էլի:

— Ապրանքատարից հանե՞ց:

— Հա՛:

— Տե՛ս, է՛, եղ փչացածին, — ասաց մարդը: — Էստեղեքով անցաւ մի կէս ժամ առաջ: Վազոնների կտուրներով գնումզալիս էր, թեւերը թափ տալիս ու երգում:

- Այ քեզ սրիկայ:
- Նա երեւի ուրախ է, որ խփեց քեզ,— լուրջ տոնով ասաց մարդը:
- Ես դեռ դրա հախից կը գա՞մ:
- Քարո՞վ խփի, երբ էստեղից անցնի,— խորհուրդ տուեց մարդը:
- Դրա դատաստանը ես կը տեսնե՞մ:
- Ոնց որ թէ քոասածի տղայ ես, հը՞ :
- Չէ՞,— պատասխանեց Նիքը:
- Քո տարիքի բոլոր տղերքն էլ իրասածի են:
- Ստիպուած ես էղպիսին լինել,— ասաց Նիքը:
- Ես էլ է՞ դ եմ ասում, էլի:

Մարդը նայեց Նիքին ու ժպտաց: Խարոյկի լոյսի տակ Նիքը տեսաւ, որ նրա դեմքը այլանդակուած է: Քիթը ջնջխուած էր, աչքերը՝ ձեռի նման, շրթունքը՝ տձեւ: Նիքն այս ամէնը միանգամից չըմբռնեց. նա միայն տեսաւ, որ մարդու դեմքը տարօրինակ ձեւ ունի ու այլանդակուած է: Դա ասես ներկոտուած դիմակ լինէր: Կրակի լոյսի տակ այն անկենդան էր թում:

- Հը՞, ո՞նց է, իմ էս թաւէն դո՞ւրդ է զալիս,— հարցրեց մարդը:
- Նիքը շփոթուեց:
- Հա՞,— ասաց նա:
- Հա նայի՞,— մարդը հանեց զլխարկը:

Նա միայն մի ականջ ունէր: Այն ուռած էր ու կիպ կպած զլխին: Իսկ միւս ականջի տեղը ասես կտրած կոճող լինէր:

- Հը՞, էսպիսի բան կեանքումդ տեսած կա՞ս:
- Չէ՞,— ասաց Նիքը: Այդ ամէնից սիրտը մի տեսակ խառնեց:
- Ես կարող էի շատ բանի դիմանալ,— ասաց մարդը:— Չէ՞ս կարծում, որ կարող էի, հը՞ , պատիկ:
- Չէ՞, հա՞:

— Էլ ո՞վ ասես ինձ չի խփել,— ասաց կարճիկը:— Իսկ իմ հե՛շ պէտքն էլ չի:

Նա նայեց Նիքին:— Նստի՛ք, — ասաց:— Բան կուտե՞ս:

— Մի՛ անհանգստացէք, — ասաց Նիքը:— Քաղաք եմ գնում, կուտեմ:

— Հլա լսի՛, — ասաց մարդը:— Ինձ էդ ասա, լա՞ւ:

— Եղա՞ւ:

— Լսի՛, — ասաց մարդուկը:— Ինձ մօտ ամէն ինչ չէ, որ կարգին է, զիտե՞ս:

— Էդ ի՞նչ է եղել որ:

— Խե՛նթ եմ, այ թէ ինչ:

Նա կեպին զլխին դրեց: Նիքի ծիծաղը եկաւ:

— Շատ էլ լա՞ւ էք, — ասաց նա:

— Չէ՛, եղակս չի: Ես խենթ եմ: Հլա լսի՛, կեանքիդ մէջ խենթ տեսած կա՞ս:

— Չէ՛, — ասաց Նիքը:— Էդ ինչի՞ց է եղակս լինում որ:

— Ես ի՞նչ զիտեմ, — ասաց Էդը:— Ստացւում է, ու չես էլ նկատում՝ ոնց: Դու հո ինձ ձանաշում ես, չէ՞:

— Չէ՛:

— Ես էդ Ֆրե՛նսիսն եմ:

— Իսկականի՞ց:

— Չե՞ս հաւատում:

— Հաւատում եմ, ինչի չէ:

Նիքը զգաց, որ դա իրօք այդպէս է:

— Գիտե՞ս, թէ դրանց ո՞նց եմ խփում:

— Չէ՛, — ասաց Նիքը:

— Սրտից խեղձ եմ: Սրտիս զարկերը բռպէում քառասուն հատ են: Հլա տե՛ս:

Նիքը տատանուեց:

— Դէ, արի՛, արի՛,— մարդը բոնեց նրա ձեռքից:— Բոնի՛ դաստակս: Մատներդ դիր այ էստեղ:

Մարդուկի դաստակը հաստ էր, իսկ մաշկի տակ տնկուած էին մկանները: Նիքը մատների տակ զգում էր նրա սրտի դանդաղ խփոցը:

— Ժամացոյց կա՞յ մօսո՞յ:

— Չէ՛:

— Ես էլ չունեմ,— ասաց Էդը:— Ուրեմն բան դուրս չի գայ, եթէ ժամացոյց չկայ: Նիքը բաց թողեց դաստակը:

— Լսի՛,— ասաց Էդ Ֆրենսիսը:— Հլա էլի՛ շօշափի: Դու տե՛ս, ես էլ կհաշուեմ մինչեւ վաթսունը:

Մատների տակ զգալով սրտի թոյլ, կտրուկ զարկերը՝ Նիքը սկսեց հաշուել: Ասում էր, թէ ինչպէս էր մարդուկը դանդաղ ու բարձր հաշում՝ մէկ, երկու, երեք, չորս, հինգ...

— Վաթսուն,— աւարտեց Էդը:— Մի բոպէ եղաւ: Քեզ մօտ ինչքա՞ն է:

— Քառասուն,— ասաց Նիքը:

— Ճի՛շտ է,— ուրախացաւ Էդը:— Երբէ՛ք չի արագանում:

Թմբի վրայից մի մարդ էր իջնում, որ ջրափոսի վրայով անցնելով մօտեցաւ կրակին:

— Հըլլո՛, Բա՛ զս,— ասաց Էդը:

— Հըլլո՛,— պատասխանեց Բազսը: Խօսելու ձեւից զգացուեց, որ նեզը է եկողը: Նիքն արդեն քայլելու ձեւից գլխի ընկաւ, որ նեզը է: Նա մէջքով կանգնեց՝ կռացած կրակի վրայ: Յետոյ ուղղեց մէջքը:

— Սա իմ ընկեր Բազսն է,— ասաց Էդը:— Նա՛ էլ է խենք:

— Շա՛տ հաճելի է,— ասաց Բազսը:— Ասում էք՝ որտեղացի՞ էք:

— Չիկագոյից,— ասաց Նիքը:

— Հոյակա՛ պ քաղաք է,— ասաց նեզը:— Չլսեցի՝ անունդ ո՞նց է:

— Է՛դըմս: Նի՛ք Էդըմս:

— Ասում է, թէ ինքը երբեք խենթ չի եղել, Բա՛զ, — ասաց Էղը:

— Ամէն ինչ դեռ առջեւում է, — ասաց նեզը:

Կրակի մօս նա մի փաթեթ էր բացում:

— Ե՞րբ ենք մի բան ուտելու, Բա՛զ, — հարցրեց բոնցքամարտիկը:

— Հենց հիմի:

— Սովա՞ծ ես, Նիք:

— Շա՞ն պէս:

— Լսո՞ւմ ես, Բա՛զ:

— Ես մի՛շտ էլ ամէն ինչ լսում եմ:

— Ես քեզ է՛դ մասին չեմ հարցնում:

— Հա՛: Լսեցի, թէ ես զենտլմենն ինչ ասաց:

Նա ապուխտի կտորները հերթով շարում էր թաւայի մէջ: Երբ թաւան շիկացաւ, ու ճարպն սկսեց ցայտել, Բազսն իր երկար նեզրական ոտքերով կռացաւ կրակի վրայ, շրջեց ապուխտի շերտերն ու ձու կոտրեցզեց տաք ճարպի վրայ՝ այս ու այն կողմ ցրելով:

— Հաց չէ՞ք կտրի, միստր Է՛ղըմս, ա՛յ, Էն տոպրակի մէջ է: — Բազսը շրջեց գլուխը:

— Իհա՞րկէ:

Նիքը մօտեցաւ տոպրակին ու միջից մի բոքոն հանեց: Նա վեց շերտ կտրեց: Էղն առաջ թեքուեց ու սկսեց նայել տղային:

— Հլա մի էդ դանակը դե՛սը տուր, Նիք, — ասաց նա:

— Չէ՛, չտա՞ք, — ասաց նեզը: — Դանակը պի՛նդ պահէք, միստր Էղըմս:

Բոնցքամարտիկը ետ նստեց:

— Էդ հացը ինձ չէի՞ք տա, միստր Էղըմս, — հարցրեց Բազսը: Նիքը հացը տուեց նրան:

— Սիրո՞ւմ էք հացը ճարպի մէջ թաթախել, — հարցրեց նեզը:

— Ին էլ ո՞նց:

— Դրանով աւելի լաւ է յետոյ զբաղուէք: Յետոյ, երս սրա վերջին հասնենք:
Համեցէք:

— Նեզրը վերցրեց ձարպի մի կտոր, դրեց հացի վրայ ու պատեց ձուռվ:

— Հիմի մի կտոր էլ հաց դրէք վրեն ու փոխանցէք, խնդրե՛մ, սենդուիչը միստր
Ֆրենսիսին:

— Էդը վերցրեց սենդուիչն ու սկսեց ուտել:

— Նայե՛ք, տեսեք, ձուն չծորա յանկարծ, վրից չթափուի,— զգուշացրեց
նեզրը:— Սա ձե՛ք, միստր Էդըմս: Մնացածն՝ ինձ:

Նիքը կծեց սենդուիչը: Նեզրը նստած էր իր դէմ՝ Էդը կողքին: Լաւ տապակած
ձարպն ու ձուն հրաշալի համ ունեին:

— Միստր Էդըմսը լա՝ և էլ սոված է,— ասաց նեզրը: Փոքրամարմինը, որի
անունը Նիքին ծանօթ էր որպէս բռնցքամարտի նախկին չեմպիոն, լուր նստած էր:
Նա ոչ մի բառ չէր արտաքերել դանակի մասին խօսելուց ի վեր:

— Թոյլ կտա՞ք ձեր հացը թաթախել ձարպի մէջ,— ասաց Բազսը:

— Շատ շնորհակալ եմ:

Փոքրամարմին ճերմակամորթը նայեց Նիքին:

— Իսկ ձե՞ք, միստր Է՛դըլֆ Ֆրենսիս,— առաջարկեց Բազսը: Էդը
շպատասխանեց: Նա անքթիթ նայում էր Նիքին:

— Միստր Ֆրենսի՞ս,— լսուեց նեզրի մեղմ ձայնը:

Էդը պատասխան չտուեց: Նա շարունակ Նիքին էր նայում:— Ձե՛ք եմ
հարցնում, մի՞ստր Ֆրենսիս,— մեղմօրէն կրկնեց նեզրը:

Էդը շարունակում էր Նիքին նայել: Գլխարկը իջել էր աչքերին: Նիքը
նեարդայնանում էր:

— Էղ ո՞ր զրողի տարածք քեզ էստեղ բերեց, ի՞ր՝,— Էղի չոր ու կտրուկ հարցը
դուրս պրծաւ գլխարկի տակից:— Քեզանից ի՞նչ ես ներկայացնում: Դո՞ւ, այ լակոտ:
Տե՛ս, է՛, գալիս, նստում է անկոչ հիւրի պէս, բայց որ դանակ ես խնդրում, արդեն
ձեւեր է թափում...

Նա աչքը Նիքից չէր կտրում, դեմքը ճերմակ էր քաթանի պէս, իսկ աչքերը գրեթէ չին երեւում զլխարկի տակից:

— Խելապակասի՝ մէկը: Քեզ ո՞վ խնդրեց, որ էստեղ գաս:

— Ո՞չ ոք:

— Ճիշտ որ՝ ո՞չ ոք, գրո՞ղը տանի: Ու ո՞չ ոք էլ չի խնդրել, որ մնաս: Գալիս ես էստեղ, կեղտոտ բաներ ասում երեսիս մասին, սիզարներս ես ծխում, զինիս խմում, դեռ մի բան էլ դուրս ես տալիս, լակոտի՝ մէկը: Քեզ թում է, եղ է, փրկուեցի՞ր:

Նիքը ոչինչ չասաց: Էղը ոտքի կանգնեց:

— Տե՛ս, թէ քեզ ինչ կասեմ, Չիկագոյի վախսկո՞ւ սրիկայ: Գլո՞ւխող կը պոկեմ: Հասկացա՞ր:

Նիքը ետես գնաց: Մարդուկը դանդաղ առաջանում էր ծանր քայլերով՝ առաջ զցելով նախ ձախ, ապա աջ ոտքը:

— Դէ՛, խփի՛,— ասաց նա՝ շարժելով գլուխը:— Մենակ թէ փորձի՞:

— Ես չե՛մ ուզում ձեզ խփել:

— Դու դա չե՛ս մարսի: Դու մի լաւ ջա՛րդ կուտես, հասկացա՞ր: Դէ՛, առաջ դո՞ւ խփի:

— Վե՛րջ տուեք, հա՞,— ասաց Նիքը:

— Հա՛, էղպէ՞ս, ա՛խ, դո՞ւ, սրիկայ:

Մարդուկը նայում էր Նիքի ոտքերին: Երբ նա հայացքն իջեցրեց, նեզը, որ կրկի մօտից վեր կացել, հետեւում էր նրան, նշան բռնեց ու թափով խփեց ծոծրակին: Նա ընկաւ, եւ Բագսը գետնին շպրտեց կոթը շորով փաթաթած կոփազէնքը: Մարդուկը պառկած էր՝ դէմքը խոտերի մէջ թաղած: Նեզը բարձրացրեց նրան ու տարաւ խարոյէկի մօտ: Նրա գլուխը կախ էր ընկել, դէմքը ահաւոր էր, աչքերը՝ բաց: Բագսը նրան իննամքով պառկեցրեց գետնին:

— Եղ դոյլով ջուրը չէ՞ք բերի, մի՛ստր Էղըմս,— ասաց նա:— Վախենամ թէ նրան չափից դուրս ուժեղ խփեցի:

Նեզը ջուր ցողեց ընկածի դէմքին ու թեթեւակի ձգեց ականջները: Աչերը փակուեցին:

Նեզը վեր կացաւ:

— Ամէն ինչ կարգի՞ն է,— ասաց նա:— Անհանգստանալու բան չկա՞յ: Կներէ՞ք,
միստր Էդըմս:

— Ոչի՞նչ, ոչի՞նչ:— Նիքը նայում էր պառկած մարդուկին: Նա նկատեց խոտերի
մէջ ընկած կոփազէնքն ու բարձրացրեց այն: Այն դիւրաթեք կոթ ունէր ու հարմար էր
ձեռքի մէջ: Մաշուած սեւ կաշուից էր՝ ծայրը լաթի կտորով փաթաթուած:

— Կոթը կէտի ոսկորից է,— Ժպտած նեգրը:— Էս տեսակ էլ չեն սարքում:
Չգիտէի՝ դուք սա գործածել գիտէ՞ք, թէ չէ, յետոյ էլ չէի ուզում, որ նրան խփէք կամ թէ
դէմքն աւելի այլանդակէք:

Նեգրը կրկին Ժպտաց:

— Բայց դուք նրան ինքնե՛րդ խփեցիք:

— Ես գիտե՛մ ոնց խփել: Նա յետոյ նոյնիսկ բա՛ն էլ չի յիշի: Ստիպուած եմ դա
անել, որ իրեն էղպիսի ժամանակ հանգստացնեմ:

Նիքի հայեացը շարունակ հառուած էր խարոյկի լոյսի տակ պառկած փակ
աչքերով մարդուկին: Բազու կրակին փայտ զցեց:

— Նրա համար մի՛ վախեցէք, միստր Էդըմս: Առաջին անգամը չի, որ էս
վիճակում եմ տեսնում նրան:

— Էդ ինչի՞ց է զժուել,— հարցրեց Նիքը:

— Է՛, էնքա՞ն բան կայ, — պատասխանեց նեգրը կրակի մօտից:— Մի բաժակ
սուրճ կուզէ՞ք, մի՛ ստր Էդըմս:

Նա բաժակը մեկնեց Նիքին, ուղղեց վերարկուն, որ դրել էր անզգայ մարդուկի
գլխատակին:

— Նախ եւ առաջ նրան շատ ծեծ են տուել,— նեգրը փոքր ումաքերով խմում էր
իր սուրճը:— Բայց դրանից նա միայն աւելի յիմարացաւ: Յետոյ էլ նրա գործերը քոյրն
էր կառավարում, իսկ թերթերում հազար ու մի բան էին գրում էդ տեսակ քոյր ու
եղբայրների մասին, ու թէ ոնց էր աղջիկը սիրում եղբօրը, ու սա էլ նրան, վերջում
նրանք ամուսնացան Նիւ Եօրքում, ու հենց դրանից էլ շա տ անախորժ բաներ
ծնուեցին:

— Հա՛, էդ յիշում եմ:

— Տեսէ՞ք: Իհա՛ րկէ նրանք էնպիսի քոյր ու եղբայր էին, ոնց որ, ա՛յ, ասենք՝ ես
ու դուք, բայց, միեւնոյն է, դա շատերի դուրը չեկաւ, իսկ սրանք էլ վիճել սկսեցին, մի
օր էլ աղջիկը ուղղակի հեռացաւ ու էլ ետ չեկաւ:

Նա խմեց սուրձն ու սրբեց շրթունքները ձեռքի վարդագոյն ափով:

— Էղ ժամանակ էլ նա խելքը թոցրեց: Էլի՝ սուրֆ կուզեք, մի՛ստր Էղըմս:

— Շնորհակա՞լ եմ:

— Նրա կնոջը մի քանի անգամ տեսել եմ,— խօսքը շարունակեց նեզրը:— Համա՞թէ սիրուն կնիկ էր, հա՛: Իրար նման էին ջրի երկու կաթիլի պէս: Սրա դէմքը իսկի էլ վատը չէր լինի, եթէ էղպէս չայլանդակէին:

Նա կանգ առաւ: Պատմութիւնն ասես դրանով էլ աւարտուեց:

— Նրա հետ որտե՞ղ էք ծանօթացել,— հարցրեց Նիքը:

— Բանտում,— ասաց նեզրը:— Նա սկսեց աջ ու ձախ յարձակուել մարդկանց վրայ, երբ որ կինը իրենից հեռացաւ, ու նրան նստեցրին: Իսկ ինձ՝ մարդ սպանելու համար:

Նա Ժպտաց ու շարունակեց:

— Ինձ նա մի անզմաից դուր եկաւ, ու երբ դուրս եկայ բանտից, սկսեցի նրան ման գալ: Նրան դուր է գալիս ինձ զիժ համարելը, դէ ևս էլ դէմ չեմ: Դուրս գալիս է նրա հետ ման գալ տեղից տեղ, իսկ դրա համար էլ ստիպուած չեմ գողութիւն անել: Ինձ դուր է գալիս ջենտլմենավարի ապրելը:

— Իրար հետ ինչո՞վ էք զբաղւում,— հարցրեց Նիքը:

— Ե՛, առանձնապէս ոչ մի բանով: Ուղղակի տեղից տեղ ենք գնում, Էղքա՞ն բան: Նա փող ունի:

— Երեւի շատ փող է աշխատել, հա՞:

— Էն էլ ո՛նց: Չնայած լրիւ էլ ծախսել է: Կամ կարող է մօսից թոցրել են: Կինը նրան փող է ուղարկում:

Նա ուղղեց կրակը:

— Նա կատաղած սիրուն կնիկ է,— ասաց նա:— Մարդուն էնքա՞ն է նման, ոնց որ ասենք՝ ջրի երկու կաթիլ:

Նեզրը նայեց փոքրամարմին այդ մարդուն, որ ծանր էր շնչում: Շէկ մազերը թափուել ընկել էին ճակատին: Այլանդակուած դէմքն անխոռով էր մանկան պէս:

— Հիմի արդեն ամե՛ն բոպէ կարող եմ նրան ուշքի բերել, մի՛ստր Էղըմս: Եթէ դեմ չէք, աւելի լաւ է՝ գնա՛ք: Չեմ ուզում անքաղաքավարի երեւալ, բայց նա ձեզ էստեղ տեսնելով կարող է էլի՛ իրեն կորցնել: Չեշ չե՛մ ուզում նրան խփել, բայց դա նրան հանգստացնելու միակ ձեւն է, երբ իրար է զալիս: Ստիպուած նրան մարդկանցից հեռու եմ պահում: Դեմ չէք, չէ՛, որ հեռանաք, մի՛ստր Էղըմս: Չէ՛, ո՛չ մի շնորհակալութիւն, մի՛ստր Էղըմս: Ես պիտի ձեզ զգուշացնէի, բայց ինձ թուաց, թէ դուք նրան շատ դուք եկաք, ու կարծում էի՝ ամէն ինչ լաւ կանցնի: Մինչեւ քաղաք էս ճամփով մի երկու մղոն կը գնաք: Մանսելոն է անունը: Մնա՛ք բարով: Կուզենայի ձեզ հրաւիրել զիշերը մեզ հետ մնալու, բայց դէ եղ հարցիր դուրս է: Միզուցէ հաց ու ճարպ վերցնէ՛ք հետներդ: Չէ՛: Գոնէ սենդուիչ վերցնէիք,— եւ այս ամէնը նա ասում էր ցածր, միալար, սեւամորթին բնորոշ քաղաքավարի ձայնով:

— Եղա՛ւ: Դէ, ի՞նչ ասեմ, գնաք բարեա՛ւ, մի՛ստր Էղըմս: Գնացէ՛ք բարով ու՝ հաջողութի՞ն:

Նիքը հեռացաւ կրակից, անցաւ ջրափոսն ու քայլերն ուղղեց դէպի ռելսուլի: Կրակի մօտից հեռանալով՝ նա մի պահ կանգ առաւ ու ականջ դրեց: Նեգրը խօսում էր ցածր, մեղմ ձայնով: Նիքը բառերը չէր տարբերում: Յետոյ ականջին հասաւ մարդուկի ձայնը: — Գլուխս ահաւոր ցաւում է, Բազ:

— Կանցնի՛, կանցնի՛, մի՛ստր Ֆրենսիս,— հանգստացնում էր նրան նեգրը: — Տաք սուրճ խմէ՛ք՝ կանցնի:

Նիքը մագլցեցանցաւ ամբարտակն ու գնաց ռելսերով: Նա նկատեց, որ ճարպով սենդուիչը դեռ ձեռքին է, ու շտապ այն կոխեց գրպանը: Եւ քանի դեռ զալարուն ռելսերը չին չքացել բլուրների ետևում, նա ետ նայեց ու տեսաւ կրակի լոյսը անտառի բացատին: